

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

Voor-Reden.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

' **T** Cort Begryp des Levens ende der deughden vande Weerdighe *Ioanna van Randenraedt*, dat onlanghs aen vele seer wel bevallen is, heeft my aengedreven om 't leven ende deughden vande weerdighe *Agnes van Heilsbagh* in 't licht te brenghen.

Is 't saecken dat de seldsaeme vierigheyt van *Ioanna* onse ghemoederen tot verwonderinghe van haere Deughden, ende tot dancksegginghe van soo miltdaedighen Godt verweckt heeft, ick verhope dat de kennisse van d'overgroote jonsten met de welcke *Agnes* door de ghenade vanden selven Godt begaeft is gheweest, de selve uytwerckinghen sullen hebben.

In 't leven van *Ioanna* kanmen bemercken de groote ghemeynsaemheydt die d'Opperste Majesteit gheweerdicht te hebben met onbevleekte zielen, die van 't ltof der sonden afgesondert, of seer weynigh becladt zijn : in dit leven is te sien, dat d'oneyndelycke goedertierentheydt Godts, gheen mindere vrientschap ende liefde aen eene ziele bewyft, die vrywillighlyck in verscheide ghebreken ende sonden vervallen zynde, de Godde-

delycke inspraecken waer-neemt, ende kloeckelyck sich op-recht naer den val. Want den Leser sal terstont in dit Verhael bemercken dat *Agnes* in haer eerste jonckheyt dapperlyck de quade ghenegentheden vande bedorven nature inghevolght heeft: maer vanden Hemel vermaent, ende tot liefde van eeuwighe ende Goddelijcke dinghen verweckt wordende, noch veel dapperder met uytnemende neerstigheyt ende drift de baene van een onghemeyne volmaecktheyt inghelooopen is.

d'Achtbaerheydt van dese hoogh-dravende Dochter, blyckt ten eersten, door dien dat sy Meesterse in't gheestelijck leven van *Ioanna van Randenraedt* gestelt is ende van Godt self tot dit ampt verkoren is. 'T welck sy ontrent den tijdt van thien jaeren, dat is tot haer af-sterven, in sulcker voeghen bedient heeft, dat *Ioanna* altydt verhevender ghevoelen van haer uytsteckende deughden gehadt heeft, altydt begeerigher gheweest is van haer hemelsche onderwysinghen mede te deelen, ende altyt gewilligher om de selve te volgen. Waer *Ioanna* den gheest ghesoghen heeft, die wy in haer daden verwonderen, sal dit verhael uyt wijzen, ende den Leser sal

konnen oordeelen oft het leven van *Agnes* de schetse ende voor-beeldt gheweest is, die *Ioanna* in't voltrecken van haer gheestelijck leven ghevolght heeft.

Ten tweeden blyckt haer achtbaerheydt uyt het ghemeyn gevoelen van haer verheven volmaecktheyt, dat inde gedachtenisse der inwoonders van Ruremonde leer levendigh blijft, ende niet open hout eenen soeten geur te verspreydē: niet-tegenstaende dat *Agnes* nu meer als vijftigh jaeren van dit leven verschenen is. Dies te meer, om dat de goede wercken, naer haer doot noch over blijven die sy in haer leven begoft ende ingestelt heeft: namentlijck d'onderwijnsinghe van d'arme kinderen door de Gheestelijcke Dochters. Want dit godtvruchtigh werck, dat met soo groote vruchten door soo vele vierighe zielen, noch tegenwoordighlijck ondernomen wordt, inde stadt van Ruremonde sijnen oorspronck van *Agnes* neemt, die als de fonteyne geweest is, uyt de welke dese gheestelijcke waeteren van goede vermaeninghen ende Goddelijcke onderrichtinghen aen de arme jonckheyt mildelijck toe-vloeyen. Van meer andere seldsaeme wercken, die sy kloeckelijck begoft ende voorspoedelijck

lijck uyt-gevrocht heeft, sal hier nae ghesproken worden.

Haer achtbaerheyt blijkt noch voorder uyt het ghevoelen der Biecht-vaders die haer conscientie bestiert hebben. Want dese, door groot-achtinge van haer deughden aengepraemt wierden om haer te belasten, dat sy beduydelijck met alle omstanden haer inwendighe gesteltenissen ende al wat haer ghemeynschap met Godt belanghde beschrijven soude, om door desen middel tot volcomen kennisse van haeren verheven gheest te gheraecken. Dit wiert haer besonderlijck bevolen van *P. Simon vanden Hove Rector der Societeit Iesu* tot Ruremonde, die inde leste jaeren van haer leven haeren Biecht-vader ende oock te samen van *Ioanna* geweest is. Ghelijck *Agnes* in dese jaeren vlamigher in Godt ende meer met hem vereenight was, als inde voorgaende: soo heeft desen Biecht-vader haer opgheleyt alles wat'er voor viel, met jaer en dagh te beschrijven: oordeelende dat Godts glorie ende sijne voorsichtigheyt sulckx vereyschte.

Ende gemerckt dat *Agnes* de hooghduytsche taele, die sy van haer jonckheyt geoeffent hadde, oock aldan, soo in 't spreken als in 't schrijven met

met de nederduytsche vermenghde, ende dat haer schriften met seer kleyne letteren gheschreven waeren: soo is 't ghebeurt, dat desen Pater, die seer neerstelijck de schriften van *Agnes* keurde, de selve niet ten vollen verstaen konde. Dus heeft hy naer de doodt van *Agnes* aen *Ioanna* bevolen, alle de schriften die *Agnes*, soo in dese, als inde voorgaende jaeren gheschreven hadde, met bescheede letteren ende bequamere woorden uyt te schrijven: hier door blijkelijck maekkende de grootachinghe die hy hadde van dese Dochter.

Dese schriften die *Ioanna* met haer eyghen handt herschreven ende ten deele vertaelt heeft, hebbe ick in mijn handen: aen de welcke *Ioanna* op't eerste bladt desen titel gheeft. *Het leven vande eerweerdighe Agnes van Heilsbagh uyt haer eyghen schriften van my beschreven, door bedet vanden Eerw. P. Simon vanden Hove, alsdan Recteur alhier binnen Ruremonde die sijne Eerw. niet wel lesen en konde, omdatse wat op't Ceuls trocken, ende dat het seer kleyn gheschrift was: met seer vele jonsten, ende menighvuldighe openbaeringhen, die sy van onsen lieven Heere ontfangen heeft, waer van sy uyt ghehoorsaemheyd recht sinnighe rekeninghe aen haeren Biecht-vader moest gheven.* Met
wat

wat wederspanningheyt van haer oodtmoedigh ghemoet, dat *Agnes* dese verholen dinghen aen de Biecht-vaders kenbaer ghemaect heeft, sal blijcken uyt dit verhael: Met wat rechtsinnigheyt; gheeft sy op verscheyde plaetsen te kennen. Want op eene van dese plaetsen schrijft sy aldus: *Willens ende wetens en sal ick niet anders segghen, dan ick gevoele: liever min als meer. Dit is Godt bekend: in wiens bewaernisse ick my bevele nu ende alle tijden Amen.* Met wat verheventheydt van Goddelijcke inspraken, ende openbaeringen; sal desen Boeck aenwijzen. De Biecht-vaders stonden dickwils verstelt, niet konnende voor de waerheydt aennemen dat sy in haer schriften lasen: maer sy antwoorde alsdan, in deser voeghen: *V. Eerw. is somwylen beanghst, of ick alle dese voorgaende dinghen versiere. Dat wil ick in Godt laeten. Op sijnen tijdt sulden 't wy sien. Ick en gheve V Eerw: gheen onghelyck: want sulcke versieringhen al meer gebeuren. Maer Godt Almachtigh wil my bewaeren van soodaenigh quaet ende sonde, door de welcke ick mijn selven inden afgront der bellen soude stellen.*

Hadden wy dese schriften niet bekomen, de goede exempelen, die dese weerdighe dienerisse Godts in haer leven gegheven; ende de menigh:

B

vuldige

vuldige jonsten die sy vanden Hemel ontfangen heeft, souden aen de aerde verborghen, ende alleenelyck hier boven bekent zijn. Laet ons het licht gebruycken, dat wy in handen hebben, ende het selve op den kandelaer stellen, om vele andere te verlichten. Laet ons uyt dese schriften trecken, dat tot het ghemeyn beste profijtigh is: maer met behoorlijcke onderwerpinge aen den H. Roomschen Stoel, ghelijck *Agnes* self met dese woorden ghedaen heeft. *ick onderworpe my ghebeelyck, met alle dese dinghen onder den Stadthouder Godts, ende sijn H. Kercke: op dat ick nergens bedroghen en worde.* 26. Mey 1638.

Eer wy dit werck aen vatten, moet ick hier een ghetuygenisse by voegen, dienende tot voordere achtbaerheyt van dese Dochter, die ick vinde by de schriften, de welcke my dienen tot het schrijven van desen Boeck. Sekere Religieuse van de Orden vandē H. Bernardus te Ruremonde woonende, was vele jaeren een vande Gheestelycke kinders van *Agnes* geweest, ende hadde haer altyt voor Meesterse ende geestelycke Moeder ghehouden: sy is naer dat *Agnes* overleden was, van Ruremonde naer een Klooster van Westfalen versonden: alwaer sy de volghende getuygenisse ghe-

ghelchreven geeft, als Agnes elf jaeren gestorven was.

Ick Suster Catharina de Ortigosa, een vande minste geestelycke Dochters van onse weerdige Moeder Agnes, bekenne mei'er waerheyt, dat sy den tijdt van twelf jaeren, op den welcken ick met haer verkeert hebbe, ende van haer ben onder wesen gheweest, my alijt het aldervolmaeckste heeft voor-gestelt: sprekende van d'uyterste versmaedenisse sijns selfs, ende vernietinghe onder alle creaturen, ende te samen van een groote liefde tot Godt, ende sijn selven in gheen saecke te spaeren, daer sijn glorie vermeerdert kan worden.

Ick hebbe bevonden dat sy mijn gedachten heeft gheweten. Want eens by haer komende, met groote begeerte om te weten wat plaetse een van mijn geestelycke vrienden inden hemel besat, ende de meyninghe van dit te vragen bedeckende, seyde sy eer ick begonst te spreken; ghy soeckt eenige saecke van my te vragen, maer te vergeefs. Hout u te vrede met de wetenschap, dat hy inden Hemel leeft: sijn glorie sult ghy sien, als ghy tot de glorie sult komen.

Eens eenighe oneenigheyt hebbende met mijn Overste die my met harde woorden onthaelt hadde, voelde groote tegentheyte in mijn selven, om als een wormken my te veroetmoedighen, strydende tot den midden-nacht in mijn

ghemoet, eer ick mijnen wille konde overgeven: S'ander-
daeghs quam sy my besoecken: ende eer ick haer mijn
droefheyt te kennen gaf, seyde my: ghy wilt soo veel lij-
den; ende groote wercken doen: ende gister avondt en hebt
ghy u selven als een wormken niet kunnen overgeven.

Sy quam wederom my besoecken, als ick noch eens in
grootte swaerigheyt was, door eenigh tijdelijck ghebreck.
Segghende dat haer een Maeghden met naeme Marina
de Escobar inden nacht vermaent hadde, om naer een
Religieuse te gaen, ende haer te vertroosten, die in grootte
droefheyt ende ghebreck was. Seyde my, verstaen te
hebben dat ick die Religieuse was: ende sy gaf my te
kennen, wat my ontbrack. Ende inder waerheyt, ick was
alsdan in groot ghebreck, ende in grootte droefheyt om dit
ghebreck.

Den selven dagh als sy ghestorven was, soo ick in-
den avondt voor een Lieve Vrouwe-beeldt in mijn ghe-
bedt was, om voor haer ziele te bidden, verscheender een
klaer licht dat heel den omganck daer ick badt, verlichte.
Hier door wiert ick in mijnen gheest soo verblijdt dat ick
uyt-riep: O soete Moeder Agnes bidt voor my: ende van
alsdan voelde ick een grootte liefde ende betrouwen op
haer, die tot noch toe duert. In mijn droefbeden ende
twijffelinghen, versoecke ick troost ende hulpe door haer
ghebeden: ende worde noch daghelijckx haer hulpe gewaer.

Soo

Soo dat ick haer houde voor een volmaeckte ziele, die by Godt Almachtigh veel vermagh. Ende my dunckt dat mijne ziele altydt een besonder gratie verkyghet, soo dickwils als ick haeren bystant versoecke: ick moet bekennen, dat als ick met haer mocht spreken, als een ander mensch was, inde liefde Godts onsteken, ende begeerigh vande volmaecktheyt: want sy altyt het volmaeckste voor hiel.

Dit is't dat ick inder waerheyt van haer kan ghetuyghen, ghelijck het gheschiet is.

Suster Catharina de Ortigosa Religieuse vande Orden van Cisteaux, nu teghenwoordigh te Welveren in't Graefschap vande Marck in Westfalen 1651. den 15. December.

Ick beschryve dit Leven seer eenvoudighlijck, ende schier met d'eygen woorden die Agnes in haere schriften ghebruyckt: gheenen luyfter loeckende in dit werck, maer d'enckele waerheyt. Doch den Leser gelieve verwitticht te zijn, dat d'Openbaeringhen, Verthooninghen, Ghesichten, Hooringhen, vande welcke sy dickwils spreekt, niet en moeten verstaen worden, als of sy door d'uytwendighe sinnen altoos gheschiet waeren: want de ziele daer-en-boven een inwendigh gesicht ende gehoor heeft, dat veel edelder is: ghelijck blijkt aen de ghene die ervarent-

heydt hebben van 't beschouwende leven. Sy spreekt oock somwijlen, van onsen Salighmaeker of eenighen Heylighen wesentlijk ghesien te hebben : dit kan soo wel van eenighe gedaente, als van 't wesen verstaen worden. Wy fullen dese dinghen wat breeder inde Naer-reden verklaren : Laet ons dan de saecke aenvallen , die wy voor hebben.

EERS.